

“Qui pensi que el capitalisme ha guanyat que vagi a Amèrica Llatina”

El president d'Iniciativa per Catalunya parla de les seves impressions del congrés del PCI, del futur de l'esquerra i del capitalisme i també de les relacions entre comunistes i socialistes al nostre país.

"Hem sobredimensionat el Congrés de Bolonya en el sentit que l'hem fet universalitzable i traslladable a qualsevol altre àmbit."

Quines han estat les seves impressions del congrés del PCI a Bolonya?

—Vaig assistir al congrés des del primer moment fins a l'últim i vaig tenir el privilegi d'estar en permanent contacte amb la direcció del congrés i la direcció del partit.

La primera constatació és la projecció. El congrés ha tingut un debat preparatori de més de mig milió de persones i això no és una *boutade* com les que s'han dit del Programa 2000 del PSOE. El PCI té un milió i mig d'afiliats i en

les assemblees preparatòries ha participat més del 35 % de la militància. Cal assenyalar també l'enorme difusió que ha tingut en els mitjans de comunicació internacionals i, clar, els italians, on el congrés ocupava 5 pàgines diàries a la premsa.

—Això prova que era alguna cosa més que el congrés d'un partit.

—Efectivament, dit això, cal afegir que era un congrés que partia d'una problemàtica italiana i que bona part del seu debat s'explica en clau italiana. De vegades hem sobredimensionat el congrés

en el sentit que l'hem fet universalitzable i traslladable a qualsevol altre àmbit. ¿Per què en clau italiana? El PCI té a Itàlia el 30 per cent del vots i ha arribat a la cota màxima del 35 no fa massa temps. Tot i així continua sent un partit d'oposició. Es dona la paradoxa que en molts casos està a l'oposició de tota la resta dels partits perquè aquests s'alien formant coalicions contra natura. Això es coneix amb el nom de *pentapartito* i ja ha creat un model de poder que a Itàlia es defineix amb el nom de *sottogoverno*, ple de tràfic d'influències, clien-

telisme i corrupció. Aquesta situació fa temps que dura i el PCI vol trencar aquest bloc de poder no tant en el sentit de trencar la coalició sinó el que representa en tot un estil de fer govern basat a prostituir les institucions.

—*¿Trencar aquest bloc significa arrancar-ne els socialistes?*

—Primer volen potenciar la força que ja tenen ells. ¿Com? Potenciant gent d'esquerra que pensa com ells però que no s'articulen amb ells perquè no estan dins la tradició comunista que, per altra banda, a Itàlia és riquíssima, pluralista i profundament democràtica. La proposta de la fase constituent és crear el que, mig en broma mig seriosament, se n'ha dit *la cosa*, una nova formació i, en segon lloc, atraure els socialistes. Aquest és el famós tema de la unitat de l'esquerra. Per aquest segon tema, ells continuen plantejant el mateix als socialistes: ¿Perquè esteu vosaltres, per continuar al *pentapartito* o per venir amb nosaltres i fer la unitat de l'esquerra? Ara, el 6 de maig, hi ha eleccions municipals a Itàlia, que és el parèntesi que s'ha obert en aquest congrés, aquest continuarà després de les eleccions. I el missatge d'Occhetto als socialistes en aquest intermedí és: "Digueu als electors si voleu anar després del 6 de maig a governar una altra vegada amb la democràcia cristiana o ho fareu amb nosaltres". Tot perquè l'elector no se senti enganyat.

—*M'imagino que un sector dels socialistes deu ser plenament conscient d'això.*

—Algun sector minoritari dels socialistes diu que això no pot seguir així, és a dir, formant part del *pentapartito*. Però a l'apel·lació comunista la resposta socialista és traure pilotes fora. Hi ha diferències importants entre els socialistes i els comunistes; el PCI no vol una Alemanya reunificada dins de l'OTAN i el Partit Socialista segueix les tesis de Busch que la nova Alemanya estigui dins de l'Aliança.

—*Occhetto ha reeixit en la seva doble comesa de renovació i manteniment de la Unitat. Quan la renovació és històrica, ¿creu que la unitat passa a ser un factor secundari?*

—Els italians tenen una cultura molt gran de tolerància i de civisme en la discussió. Jo mai he vist un congrés tan confrontat com aquest, però en allò positiu. Ja en el procés preparatori els delegats entraven en grans confrontacions, però també ho feien amb grans argumentacions. És el primer congrés d'aquest partit que per primera vegada

ha funcionat de forma transparent per corrents i en l'elecció dels futurs òrgans de direcció s'han respectat aquests corrents. Hi havia temàtiques que provocaven bellugadisses en aquests corrents i els recomponien, malgrat tot no es corria aquest risc que hi veuríem nosaltres de trencament de la unitat perquè hi havia un sentit de la responsabilitat. Sempre hi ha un marge de risc, Cossuta, per exemple, i el sector prosoviètic el representen, però ell sap que el seu dret a la discrepància se li respecta. Des d'aquí es veia aquest risc com a factor molt rellevant i això és fruit d'una cultura pobra i poc tolerant com és la nostra; la prova és el que està passant ara amb el sector crític del PSOE.

EL FUTUR D'INICIATIVA

—*Si Iniciativa per Catalunya encetés un procés de renovació com el dels comunistes italians, ¿en quina mesura podria implicar això la progressiva desaparició dels partits que componen la federació?*

—En el dinovè congrés del PCI a Roma es va dir que pel que fa al bagatge polític i a la tradició, el partit és el Partit Comunista Italià però que, quan es plantejés una cosa més ampla que el PCI, com ara s'ha plantejat a Bolonya, un procés en el qual s'intentaria arribar a sectors d'esquerra que no se senten identificats amb el nom i la tradició que representen les sigles, llavors s'abordaria la polèmica sobre el nom. En el cas de Catalunya, jo sempre he dit que els partits no són objectius sinó instruments. Ara bé, tampoc no estem ara en el moment de fer desaparèixer l'organicitat del PSUC. Si ara la féssim desaparèixer, deixaríem Iniciativa molt empobrida perquè un factor molt important de la capacitat multiplicadora d'Iniciativa és el PSUC. De fet, en el sentit electoral les sigles aquestes ja han desaparegut, sempre és Iniciativa per Catalunya.

—*¿I el futur?*

—Tant de bo en el futur hi hagi tantes adhesions a Iniciativa que el PSUC sigui minoritari. Llavors s'haurà realitzat la idea que el PSUC no és més que un instrument que s'ha abocat generosament a la federació d'Iniciativa per Catalunya.

—*¿Tothom hi estarà d'acord en el PSUC?*

—La darrera conferència nacional del PSUC va venir precedida de 150 actes de discussió i 350 delegats van votar majoritàriament la cessió de sobirania a la federació Iniciativa per Catalunya tret

de 4 vots en contra i 16 abstencions. Tot i així cal fer una tasca pedagògica per fer entendre que el partit és un instrument i que la mateixa Iniciativa també ho és. L'objectiu és fer la majoria d'esquerra i això pot implicar que la mateixa Iniciativa no existeixi d'aquí a 5 anys perquè potser estarà inclosa en un projecte més ampli.

—*¿Es considera l'impulsor del projecte d'esquerra en el nostre país?*

—Jo no em considero personalment impulsor de res. Em toca ser la façana més visible d'un projecte que compta amb moltes adhesions i puc avançar que a partir de l'1 d'abril, quan s'acabi la propera Assemblea Nacional, ja no hi haurà diferències entre la gent dels partits i la gent que no estigui en els partits d'Iniciativa, tothom —qui vulgui— serà adherit i tothom tindrà el mateix dret a elegir des de la direcció o bé a decidir sobre un programa.

ELS OBSTACLES

—*¿No creu que existeix en la societat actual un sentiment que allò privat és més eficaç que allò públic?*

—En la reformulació ideològica que estem fent hem de trencar el doble miratge que públic vol dir *progre* i privat vol dir *carca* i que públic vol dir *ineficient* i privat *eficient*. Et donaré un exemple de públic i *carca*: el contingut cultural de televisió espanyola. Hi ha, per contra, propostes privades culturals progressistes. Després hi ha empreses privades eficients i rendibles i privades, com la SEAT, que s'han hagut de salvar amb diners públics.

—*Un obstacle per al seu projecte polític és el triomf sociològic de la moral de l'èxit i l'individualisme a ultrança, del darwinisme social...*

—Jo diria més coses encara, com el masclisme molt fort i un sentiment generalitzat del campí qui pugui. Evidentment que apostar per un projecte d'esquerres en aquest context és anar contra corrent, però justament aquí està la nostra tasca i jo penso que hi ha fenòmens que fan desvetllar les consciències. Ha de passar un Txernòbil perquè la gent comenci a pensar diferent sobre el tema nuclear i així en altres àmbits.

—*El capitalisme es mostra, després de l'esfondrament comunista, com el gran vencedor d'una contesa. ¿Com ho veu?*

—Qui pensi que el capitalisme és el gran triomfador que es doni una volta per Amèrica Llatina, Àfrica, l'Índia i

comprenderà que la nostra opulència, discutible a les grans ciutats, està basada en la misèria de tota una sèrie de països amb un enorme pes demogràfic.

A més, la distància entre els rics i els pobres, tant si parlem de països com de persones dins un mateix país, tendeix cada vegada a fer-se més gran. En definitiva, el sistema generador de riquesa per excel·lència és el que porta tot això. A part, no ho oblidem, de la destrucció de la capa d'ozó o la deforestació.

—Una situació com la de la relació Nord-Sud, ¿per quant de temps és sostenible?

—No vull parlar amb dramatisme, però hi ha focus importants que demostren que el Sud pot passar a ser el subjecte històric del canvi, en contra del sistema capitalista. Em refereixo a Amèrica Llatina, l'Islam, Àfrica del Sud i Àsia.

—Tornem a Catalunya. Sembla que vostès i els socialistes segueixin un ritual d'aparellament. Tan bon punt es tiren floretes com es barallen. ¿Què és tot això?

—Nosaltres, a mesura que anem afirmant que som l'alternativa d'esquerres ens anem trobant en confrontació amb els socialistes. Per les contradiccions actuals de la coalició governant a Catalunya, ara és el moment òptim per a construir l'alternativa d'esquerra. Ara bé, col·lateralment constatem que qui ho podria fer, per raons electorals, no ho fa perquè hi ha unes coincidències de fons entre la política del PSOE i la de CiU. Nosaltres, això, ho anirem evidenciant, no perquè ens interessi la baralla amb els socialistes sinó en bé de l'alternativa d'esquerra.

—Però ni vostès ni els socialistes volen cedir res...

—No és un problema de cessió. L'Estatut el volem federal —diuen ells—, ¿què vol dir federal? ¿És una pura volada de coloms? Doncs quedin-se vostès sols discutint. ¿Volen reformar la constitució perquè el Senat sigui la Cambra de les nacionalitats? És un altre procés —em diuen—. Doncs no m'interessa i menys perquè encara en tregui benefici la façana nacionalista de Jordi Pujol. Un tema molt més proper: "¿tanquem Vandellòs? Els socialistes diuen "és que el model del PSOE .." ¿Quin model? En Donato Fuejo, president del Consejo de Seguridad Nuclear, ha fet un informe en el qual diu que la tecnologia de la central ja era obsoleta quan es va posar en marxa i que cal tancar-la. ¿Per què els socialistes fan piruetes per amagar això?

No estem en el moment de fer desaparèixer l'organicitat del PSUC; si ho féssim, deixaríem Iniciativa molt empobrida.

Aquí no pot haver-hi entesa, no perquè no vulguis cedir, ¡és perquè estariem contra el país!

—*¿En quina mesura hi té a veure la manca d'autonomia real del PSC amb la seva entesa amb Iniciativa?*

—Hi té molt a veure, és aleshores quan el PSC practica un discurs genèric molt *progre* però evita la formulació de polítiques alternatives concretes perquè no hi pot entrar sense necessàriament contradir el PSOE.

—*De tota manera, no es percep una gran distinció entre la postura nacional d'Iniciativa per Catalunya i la del PSC, per exemple.*

—Jo diria que cap formació política ha anat tan lluny en la formulació d'un projecte nacional com IC, un projecte en el qual Catalunya tindria més poders polítics i financers. *¿Autodeterminació? Parlem-ne.* ERC, CiU i IC voten l'autodeterminació. CDS també, però se'n va desdir. Molt bé *¿i ara què? ERC a Lituània, CIU: "No jo no volia dir això volia dir això altre".* Això no és nacionalisme, una persona que es diu nacionalista i quan s'està discutint el pla d'aigües de Catalunya és a Lituània, la respecto,

però és que està fora de context. Ara som en una fase en què podríem haver aconseguit finançament autonòmic, model de policia catalana, l'eliminació dels governs civils, i els mitjans per integrar-nos a Europa més des de la nacionalitat que des de l'estat. Ho tenim mesurat legislativament, finançament i amb proposta política; no és així pel que fa als que van votar l'autodeterminació amb nosaltres. El PSC ni el considero, perquè va formular una falsa proposta federal.

—*¿Quin és el veritable federalisme?*

—Federar vol dir una discussió entre sobirania, una discussió de reforma constitucional, una aplicació de tècniques federalitzants. El PSC nega aquests elements.

—*Esquerra Unida i, en concret al senyor Anguita, no els agrada gaire això de l'autodeterminació.*

—Esquerra Unida és, que jo sàpiga, l'única formació política amb un pes a nivell estatal que manté en el seu programa el dret a l'autodeterminació. Dit això, és cert que hi ha una ideologia centralista que travessa la xarxa política espanyola però que no la uniformitza, per tant no totes les formacions polítiques

ho són en el mateix grau. I aquí he de dir que el nostre combat és doble, no només hem de subvertir els valors en el terreny social sinó en l'aspecte nacional. Esquerra Unida té un sector centralista, però és una força política que pot comprendre millor que altres el tema nacional.

—*Vostè ha dit que a l'Est no ha fallat una ideologia sinó la seva aplicació; ¿no pensa que amb aquest raonament es pot arribar a justificar qualsevol règim polític?*

—A l'Est ha fracassat estrepitosament un model de socialisme real. Nosaltres, l'any 68, estavem amb Dubcek, vam condemnar la matança de Tiananmen l'any passat, cosa que no van fer moltes potències capitalistes, perquè hi tenen interessos comercials. Mai no hem deixat de constatar el fracàs d'un model, però això no té res a veure amb el fet que el món necessita lluitar pels principis de llibertat i igualtat. Si l'ensorrament de determinats models invalida que s'hagi de lluitar en pro de la justícia, deixem-ho tot tal com està i estarem en el pur immobilisme.

Albert Punsola